

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliiensis

Vestri, Ottaviano

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 V 940

De eisdem, ac de procuratoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](#)

S V M M A R I V M .

- 1 Procuratoris mandatum in primis inspiciendum est, an sufficiens legitimumue sit.
- 2 Procuratorem minus legitimum mittens, pro comparente & contumace habetur: idem si legitimum, si tamen mandatum no acceptare.
- 3 Mandatum procuratorium acceptari debet.
- 4 Tacens, quando habeatur pro consentiente, & quando non.
- 5 Mandatum generale, si alicui transmittatur, qui non intendat, nisi in vna causa procurationis acceptare, qua cautela vt debeat.
- 6 Procurator cum facultate substituendi, non protest substituere, ante quam mandatum accipiat.
- 7 Procurator, qui litem non fuit contestatus, quod admittatur, tanquam dominus litii efficitur.
- 8 Procurator substitutus per litis contestationem, & actus etiam succedaneos, dominum litii efficitur.
- 9 Tutor, & curator, per litis contestationem, substituendi facultatem accipiunt.
- 10 Procurator ad omnes caussas datus, an in causa spirituali, etiam datus esse videatur.
- 11 Procurator ad omnes caussas datus, nedam ad presentes, sed ad futuras etiam intelligitur.
- 12 Caussa non remittitur, quamvis remissibilis postquam in Roman. Curia de ea tractari impunit fuerit.

13 Prv

- 13 Procurator contra certam personam constitutus, contra aliam comparere non potest.
- 14 Procurator contra unum constitutus, in causa tantum expressis, contra alium comparere potest, fallitamen.
- 15 Procurator ad causam, an possit absque specialem mandato, restitutionem in integrum petere?
- 16 Procurator simpliciter ad agendum, & defendendum datus, appellare potest, sed appellacionem prosequi minimè.
- 17 Procuratorem iurare de calunnia, nedum in animam principalis, sed propriam, usu receptum est in Roma Cur.
- 18 Procuratores plures, si in causa dati sunt, nec etiam insolidum, usu receptum est in Roma Cur. quod cum uno dunt axat valeat processus, in causa beneficiali.
- 19 Procurator dubium habens mandatum repellitur, si de rato non satis det.
- 20 Mandatum specificum, in quibus causis requiratur.
- 21 Procurator falsus dicitur, & si generale mandatum habeat, si in causa speciale mandatum requirentibus compareat.
- 22 Procurator mandatum ostendere tenetur, alias iudicium est nullum. fall. num. 30.
- 23 Procurator etiam verus a iudicio repellendus est, si de mandato non constet.
- 24 Mandatum debet esse sufficiens, ut procurator admittatur.
- 25 Procuratoris persona, ante omnia legitimanda est.
- 26 Procu-

iciendum
ns, proti-
dem fili-
ptare.
debet.
tiente, &
atur, qu
tatione
i, non pa
m accep
atus, qui
s effectu
tationem,
lutiū effi
nem, sub
en in cau
nedam al
igitur.
ssibilis su
TAYINIO
13. 774

- 26 Procuratoris potestas, à die recepti mandatū fertur, ad eō, quod ante veram notitiam, g̃ per ipsum nulla sunt, f. l. vi num. 29.
- 27 Mandati defectus, etiam reflectis expensis, suppletur.
- 28 Mandati defectus, ad mille usque annos, op̃ potest.
- 29 Presens habetur pro consentiente in iudiciale actis.
- 30 Tacens, regulariter in sui praiudicium conspire non videtur.
- 31 Mandatum an debeat expressim accep̃tari, quid in re pontificio caueatur.
- 32 Procurator, ante litem cōtestatam, substitutus non potest, limitatur tamen.
- 33 Procurator, post quam substituit, amplius procurator non remanet.
- 34 Procurator substitutus, substituere potest, post litis contestationem per ipsum factam, vel post quam merita causa per tractauerit, etiam pro alium lis contestata fuerit.
- 35 Mandato in generali, causa beneficiale nouit cluduntur.
- 36 Procurator generalis ad omnes causas, intelligatur ad futuras etiam constitutus.
- 37 Mandatum procuratorum non est extendendum.

Nonnuquam* etiam litigatores ab initio, vel alias comparent, per procuratores suos tunc, si actoris, vel rei vicesgeris, procuratorum ex aduerso conpereris imp̃mis diligenterque respicies. Quod si ministris sufficiat.

sufficiens, seu minus legitimum compereris,
tunc si rei vices gesseris, cuius proprium est in-
ducias querere, satis erit tibi, excipere contra
procuratorem, & protestari, ne audiatur, nisi de
magis legitimo doceat mandato, & ita sibi pro-
cessum impedire, nisi tua fortè interèsset, abso-
lutoriam obtainere. vel aliàs caussam expediri,
vel fortè auditor caussæ, prout mihi rei partes
defendent pluries contingit, velit nihilominus
in causa procedere, nec aliàs tibi expediatur,
spreta exceptione appellare. Non denegabit ta-
men auditor hoc casu pro cautela eius, qui dubi-
tat, & excipit de viribus mandati, alterius partis
processum, per audientiam contradictarū, præ-
via dilatione simili procuratori ad docendum
de magis legitimo mandato, Rota de citati. ad
partes not. quod aliquis 245. in antiq. Cassa. dec.
6. vt lit. pen. num. 4. Idem dixero, si non partes res,
sed potius actoris, sustinebis, utroque tamē ca-
su, solent cauti procuratores duplē facere
processum, citando s. principalem, per audien-
tiam contradictarum, & nihilominus pro-
curatorem quoq; de cuius mandato dubitatur
per cursorē, quatenus tamen procurat. Is* e-
nim, qui procuratō misit minus legitimū, pro-
non comparent, & contumace habetur. l. i. S. v-
nus autem, ff. de procu. vbi Paul. & alij, idē si le-
gitimum, non tamen acceptantem, utique enim
contumax reputabitur, & contra ipsum, tanquā
contra contumacem, solet palarium, absq; alia
monitione, seu compulsione similis procurato-
ris, ad acceptandum, vel recusandum onus man-
dati, processum per audientiam cōtradicitarum
concedere. Aegi. decisio. 681. si citatus de procu.
Solenz

Solent tamen nonnulli, prius similes monitiones, & compulsiones, per censuras, ad acceptandum vel recusandum præmittere, idq; ut viri nius agant, & plerunque etiam eorum insci suadente, vel verius cogente, sunt enim urbani potius, quam necessaria.

Plurifariam * autem contingere potest, ut
procuratorio alterius partis, apud acta liquefici
non tamen de acceptatione procuratoris in eo
dati. Finge, quod is, qui datus est procurator, fa
cilitatem substitendi in procuratorio haberet
& ad effectum substituendi tantum acceptando
alium loco sui absentem; vel si presentem, non
acceptantem tamē substituisset, b præsens enim
& tacens, in hac specie, pro consentiente non habetur,
quod procurationis onus sit, inducendo
obligationem & actionem mandati cōtrarian
toto titu. mandati. ff. &c. & in onerosis, ac obliga
torijs, præsens, & tacens, pro consentiente non
habetur, sed pro contradicente, ad nota per Br.
in l. quo enim ff. rem ratā haberi, & in l. filius
ff. ad macedo. & per Dyn. in regula, is qui tacens
consentire videtur, in addi. ibi. nota tamē quod
in onerosis, allega. rex. in materia nostra rotundum
in l. filius famili. §. inuitus. ff. de procurato
ad stipulantur nota. in additio. ad Rotam. 14. l.
procurator de procura. in not. gloss. verbo affec
sum in Clemen. i. de procu. Idem, si plures effe
nus tantum produxit illud, vel si in solidum, &
tamen, qui produxit, mortuus esset, vel absens,
vel denique, si procuratorium à tertio extraneo
productum reperiretur. c Solent * enim causas
procuratores hac productione uti, vbi à quo

3

b

#

c

4

EPISTOLAE

quā transmittetur sibi generale mandatū, vellet tamen procurator datus in particulari dun-taxat caussa, prōcurationis onus, & cum simili protestatione acceptare, quā in palatio admitti solet, Rota de procurat. not. quod vbi procurator 32. in antiqu. ea ratione, quia si procuratoriū generale, per seipsum prōduceret, procuratōr in eo nominatus, & si protestaretur, quod ad certam caussam acceptaret, ista protestatio esset cōtraria factō procedenti, eo enim ipso, quod procuratorium per seipsum produxit, constat, recepcionem instrumenti, & ipsius chartæ prēcessisse, quā ut pote actus positivus mandati acceptationē inducit, in omnibus, in procuratorio contentis, nisi doceretur, quod in ipsa præsentatione instrumenti facta, similem fecisset protestationem, ad tex. cum glo. verbo assensum. & not. per alios in Clem. i. de procur. & not. in additio. ad d. decis. 145. in no.

In tantū verō est huius procuratorij munitionis necessaria acceptatio, vt expressum de iure ciuili, & secundum canones tacitum, per actum tamē positivum, desideret consensum facto, vel verbis, ad text. in d. S. inuitus gl. verbo assensum & not. per alios in d. Clem. i. de procur.

Quamobrem suprà diximus eum, qui præsens esset, dum constitueretur, & dum notarius de procuratorio rogatus, suo instrumento asseruisset, præsentem non videri acceptantem. d. l. filius fa. §. inuitus. ff. de procur.

Idem dicem in eo, qui constitutus esset, & antequām alijs acceptaret, pateretur se in causā cirari, & secū procedi nunquā recusans, dummodo ultra istā patientiam faceret aliquem a-

Q

Etum

Etum positiuū, ad d. §. in uitus & glo, in d. Cled.
1. de procur. alludit Rota Cassa. de 3. de rescripto
d Idem * quoq; in eo, qui constitutus esset, d
5 facultate substituendi, & antequam alias acci-
ptasset, in vim facultatis huinsmodi simpliciter
substituisset, nec aliās dixisset, se procreationis
onus acceptare simpliciter, vel ad eum effectum
non induceretur enim per similem acceptatione
mandati, minus ad effectum substituendi
imò nulla esset substitutione. Rota decis. 145. adde-
vt neuter ipsorum, substituens scilicet, neq; sub-
stitutus citandus esset, & adhuc contra principia
lē daretur processus, per audientiam, Rota d.
decis. 145. in no, veluti procederetur etiam cor-
dām, cuius procurator, licet esset in curia, nō th-
mē produxisset adhuc mandatū. Rota decis. id
si vigore, de procu. in not. vel si postquā prodi-
xisset, & procreationis onus acceptasset, à Rot. Cu.
recessisset, Rota fastoli causa 30. num. 2. ve-
moreretur, vtroq; enim casu, docto, de absentiā
vel obitu, iuxta casus contingentiam, solet pal-
tium similem processum, per audientiam alterius
concedere, & quandoq; etiam in casum mortis
nō nisi intimata principalī morte procreationis
Aegi. concl. 495. licet mores procuratoris de-
di. quod nostro tempore non seruat, debet enim
is, qui procurat̄ misit, vigilare reb. suis, idq;
etiam si procurator mortuus, iam dominus liceat
effectus viuens aliū substituisset modò superflui-
tē, resq; tempore mortis substituentis esset adhuc
integra, respectu substituti, utpote, quod subli-
tutus adhuc procreationis onus nō acceptasset,
finitum enim esset mandatum ex substitutione,
ex quo procurator principalis iure proprio sub-
stitutus.

stituit, & contra principalem darecur processus
per audientiam, docto tantum de procuratoris
substitutis obitu, omissa persona substituti,
secus, si principalis procurator no*n* iure proprio,
& tanquam dominus litis effectus, sed vigore fa-
cultatis substituendi, in suo procuratorio for-
san date*n*, non extingueretur enim hoc casu man-
datum, ex substitutione per mortem substituen-
tis, si tamen dominus superuiuat, veluti eius
nomine datum, Rota de procur. si aliquis ^{414.}
innot. & in decis. Bisignet. 9. num. 9. in vltimis
Aegid. conclus. 6. mortuo procuratore, secus,
si his casibus substitutus præmoreretur, princi-
pali procuratore superfite, remaneret enim
tunc procurator is, qui substituit, quovis modo
substituisset, etiam si in substitutione ad esse
etum substituendi tantum pro*c*urationis onus
acceptasset, prout posset, Rota de procur. not.
quod ubi procurator ^{32.} in anti. nec alias per au-
dientiam, sed secum procedendum esset, tenere-
turque ipse principalis procurator, etiam no-
tario actuari*o* de salario suo respondere, sita-
men principalis cau*s*æ non esset præsens in cu-
ria, quo casu solent procuratores à solutione re-
gesti dispensari, Rota de procur. licet procura-
tor decis. ^{303.} in no. Cassa. decis. 1. de pro*c*u. nu. 3.
Idq*e* ratione, quod licet cōfuetudo Rō. Cu. ob-
liget eos ad istam notarij mercedē, id tamen no
nisi in defectum præsentia*z* principalis, & quasi
in subsidium, vt ipsis notarijs cau*s*arum actu-
rijs omni casu consultum sit, cum maximè fre-
quentiores in Rom. Cur. tractentur in litigato-
rum absentia, quām præsentia causæ cōtra quos
consultum satis non esset ipsis notarijs, neque

Q 2

litigatori

244 LIBER
litigatori causę expeditionem prosequenti, qd
plerunq; altera parte non soluente, cogitare
parte animo recuperandi sub nomine depositi
notario soluere, prouia tamen judiciali mori
tione, ad soluendum infra tres dies, & dilatio
tridua iam elapsa. Quo casu solet is, qui depo
nit de suo deposito fidem ab ipso notario per
dulā manu sua, vel substituti recipere, qz possit
modum apud ordinarios iudices paratam habet
exequutionem & ad solam citationem partium
dicendum contra ipsam, & soluendum iuxta
ius formam, alias tradi mandatum exequutionis
solent iudices exequi & manum militarem pre
stare, mandatum exequituum decernentes.

c Admittit * autem sacrum palatium, pro
mino litis effecto etiam eum, qui litem nō ful
set cōtestatus, sed qui post litis contestationem
in causa superuenerit, vel circa ipsam contes
tationem in causa tamen, in qua non desideretur
aliquos fecerit actus successuos solitos, scilicet
post ipsam cōtestationem fieri, Rota de procuri
procurator substitutus 126. in no. immò non so
lum cū qui principalis sit procurator, sed * sub
stitutus quoq; ab eo, quandoquidē substitutus
tiā per litis contestationē, & actus succedaneos
quos suprà diximus, dominus litis evadit. Rota
d. decis. 122. in no. Bi signet, decis. 10. numero, qd
vltimis. Idem * seruatum est in tute & cura
re, qui similiter à lege, per litis contestationem
vel actus succedaneos, ut suprà, substituendi fa
cultatem accipiunt, quam ab homine habere
non possunt, etiam si iudex in deputatione ipso
rum dixisset cū facultate substituendi, Rota Bi
gant d. decis. 10. dub. 9. in vltimis, f. sed * an pro
curato

curator ad caussas indefinitè, vel etiam cum collectiua omnes datus, poterit esse procurator in caussa beneficiali, & alias spirituali. Latus vult quod non, & quod in similibus speciale mandatum desideretur, in Clem. non potest de procu. Butrius contra in cap. decernimus de iudi. ver. sic, si queritur an possit. ultima pars vsu recepta est in palatio. Aegi. de procur. generale conclu. s. g Extendetur * quoque simile mandatum cum collectiua omnes, nedum ad præsentes, verùm etiam ad futuras, Rota decis. 413. fuit dubitatum de procur. in no. licet collector in additio. ad decis. 19. Fuit dubitatum etiam & de procur. inno. videatur limitare hoc dictum ad casum constituentis ante lites, vt tunc extendantur ad futuras, alias secus, vt ibi.

Amplius si ad caussas deuolutas, & de iuris necessitate in Rom. Cur. tractandas, fuerit procurator constitutus, poterit secum agi, etiam in caussa non deuoluta, neque in Rom. Cu. de iuris necessitate tractanda, si modò in tali causa fuisse in Ro. Cu. processum, & de nullitate huius processus in Ro. Cu. habitu ageretur, Vsū * enim receptum est, vt articulus nullitatis processus in Ro. Cu. habitu, tametsi in caussa alias ad partes remissibili, nunquā remittatur, Aegi. de procur. secundo procurator conclu. 306. Idē caussa principali licet non alias deuoluta, sed in vim specialis cōmissionis Papz cōmissa, Rota de cōmissio. & procurat. nota q̄ si post. 476. iu. antiq.

Addo, quod constitutus ad tractandum causas, in Ro. Cu. utique poterit eas tractare in eodem loco, si forte continget, curiam abinde alii transferri, dum tamen caussæ de mandato

Papæ in eodem remanerent loco: vbi enim
pa, ibi Roman. Cur. esse censeretur, quod solen
Pont. nostris temporibus suis cancellaria regi
lis, ad casum, vbi continget recessus, ultra du
dietas limitare, quo casu nullam admittunt. R.
Cur. diuisionem, sed eandem utroque loco ce
seri volunt, quæ regula esset tempore diuini Pa
li, ob longiores eius ac frequentiores curstatio
nes, ad plures dietas extendenda.

h Illud quoque uon ignorabis, quod procur
atorium datum respectu certæ personæ, nō is
seruit respectu alterius, etiam si de eadem re
gendum esset. Aegid. de procur. procurator co
stitutus conclu. 313. Rota de commissio. & pro
cur. si cauſa 456. in no. minus* inter easdem pe
sonas inseruiet, nisi ad cauſas in eo expresa.
Rota decisi. 171. si. A. constituat de procur. in no.

Extenderemus tamen illud ad consequiuū
incidentia cauſæ expressæ, etiam si consequiu
a, & incidentia huiusmodi, vbi non in sequ
lam venirent, speciale desiderarent mandatum
ad nota per Butr. in cap. nonnulli. S. sunt & ali
versic. quæro. Eodem exemplo seruat palarium.

15 vt* procurator ad cauſam principalem dan
non autem specialiter ad petendum restitu
tionem in integrum, prout alias ad principalium
petendum eam, requiritur, vt admittatur, si re
stitutione in integrum non principaliter, sed inci
denter à causa principali postulatur, eadem
quoque ratione, eodem in palatio seruatum est,
vt* procurator simpliciter ad agendum, & de
fendendum constitutus, appellare possit, non
etiam appellationem prosequi, Rota decisi. si
si dominus principalis de procurato. in no.

quali

quasi appellatio sit de consequentis prioris instantiæ, ad quam simile mandatum dum taxat extenditur, & prosequi appellationem, sequorem instantiam conceinere potius videatur, nisi forte in mandato diceretur expressè, etiam ad appellandum, & prosequendum: quo casu non solum mandatum extenditur ad prosequitionem appellationis, verum etiam si is, qui datus esset procurator, à lata sententia appellasset, cogereur emissam appellationem prosequi, aduersus nota, in cap. non iniuste de procur. idque etiam si in ipsa appellatione potestatus fuisset, nolle prosequutioni astringi. Rota decis. 107. si procurator de procurat. in no.

i Generaliter * verò vnu receptum est in palatio, vt in omni caussa, in qua de calumnia iurandum sit, vt procurator nedum in animam principalis, verùm etiam eius propriam iurare tenetur, Rota decis. 307. quidam de iuramento calū. in no. & decis. 491. nota quod procurator de iuramento calum. in antiq.

Cæterū * si plures procuratores, in eadem caussa dati sint, non etiam insolidum, receptum est, vt cum uno dum taxat valeat processus in caussa beneficiali, ad. cap. si duo. §. sane de procur. libr. 6. Rom. de procur. si in caussa benefici. 107. in no.

ANNOTATIONES.

Quod si.) Procurator * dubiū habens mandatum, admittitamē volēs, de rato satisfare tenetur, alias iure repellitur. l. l. ubi Dott. C. de procu. & Capic. decis. Quod quidem

Q. 4

cum

19

cum temperamento intelligas, locum non habere; ubi spe
 le mandatum requiritur. Host. in summa titu, de priu-
 mero 12. Sed * in quibus casibus specificum requiritur ma-
 datum, apud Spec. videbis, titu. item de procurat. h. rati-
 sui. Ang. institut. de his per quos age poss. post. princip. Al-
 xand. consil. 1. 9. libr. 7. & Dec. consil. 20. Adeò quod re-
 luit Ias. in l. licet. numero quarto. C. de procurat. falsum
 dici procuratorem, tametsi ille generale mandatum habet
 si causam mandatum speciale requirentem agat. Et quod
 suprà diximus, habentem dubium mandatum, cum causis
 de rato, admitti posse, limita, locum non habere in causa ma-
 trimoniali, in qua quoniam arduum est negotium, mos al-
 mittitur etiā cū cautione, si de illius mādato dubitetur. P.
 ris. consil. 61. numero 6. libr. 3. & dixi consil. 82. numero
 6. quod in volumine consil. matrimonialium impressum in-
 perto. Procuratori * planè congruit, potest atem, quam lo-
 bet, ostendere, quin immò necessariò, ne puniatur, obstring-
 tur. Rota decis. 12. ne procurator, in antiqu. Bisignet sub tribu
 de procur. & amplius, ne iudicium reddatur invalidum. Bart.
 alijque explicant in d. l. licet Abb. in ea, in nostra, &
 procur. & Alexand. consil. 74. viso. lib. 5. Quamuis ius pli-
 rum procuratorum odium, hac facti specie, saltem pro expe-
 sis contrac eos exequendis, iudicium ne quaquam nullum re-
 deretur, veluti præclarè Alex. scripsit in l. si se non obli-
 lit, in princ. ff. de re iudic. cui Ias. ibi astipulatur, & hinc
 tur in l. Plautius. ff. de procur. traditque Aegid. decisio
 post. Accurs. in l. si expressim, ff. de appell. Non immerit
 ergo periti iudices, contra procuratores, mandatum ut exi-
 beant, eorum officio inquirunt, eosque compellunt, ut offen-
 rant Gloss. in cap. 1. versicu. absentia, de elect. in 6. Accur. in
 l. ut liberis. C. de collat. Abb. in cap. nulli, de accus. & in-
 exceptionem, de except. Rom. consil. 60. in fin. quibus se sub-
 scribit Gomes. in compendio utriusque signature. versical.
 Et quo dictum est, fol. 166. in parua impressione. Cathe-

rem Felino contrarium visum fuit, in ca. car. fam., num. 5. de iudi. ipse enim, & plerique alij ne quaquam admittunt, iudicem ex officio procuratorem non habentem mandatum repellere posse, nisi parte hoc petente, quinimò hanc esse contumem opinionem, Felinus testatur. Sed certè prior opinio, Com. op. 24

ut equior, ita verior & communior mihi videtur, presertim, si auctoritates potius ponderentur, quam numerentur, & nec populari quadam trutina rationes examinentur, veluti à nostris se pissimè factum fuisse videtur, more voluntum pecudumque post alios cunctes, ut Decij verbis utar in consilio 4.81. n. 11. & Bell. consi. 59. num. item 2. Sola equidem haec ratio, cordatum hominem, vereque Christianum mouere debet, ut ex officio index procuratorem mandatum non habentem repellat, ne iudicium reddatur elisorum, neve tot labores evanescant sumptusque pereant, cum semper malis occurrendum sit, ut vulgaria sunt iura. Concinuit huic opinioni, quod * Hostien. scribit præcitat loco, nume. 11. ubi voluit procuratorem teneri, ad probandum mandatum, & sufficiens etiam, alias is reiiciendus erit: cui sententiae imminentur Bar. in l. 1. §. vsus. ff. de procur. & in l. 1. §. si nemo. ff. quod cuiusque vniuers. nomi. & Ias. in l. sancimus, nume. 6. verit. similiter, C. de iudic. adeò quod idem Ias. dixit in l. de pupillo. §. qui procuratoris, in 4. no. ff. de noui oper. nun. procuratorem etiam verum à iudicio repellendum esse, si de mandato non constet. Voluit quoque Thom. Fast. decis. Rot. eau. 25. dub. 35. versi. 3. dubitatur. Procuratorum namque plenè probari debet, ut per Doctores in l. non solum, §. qui alieno, ff. de procur. & in cap. 1. extra eod. Abb. in ca. coram, de offic. delega. est que communis sententia, testimonio Ias. in l. causis. num. 11. verit. in ea. C. de procur. Idcirco, * quamprimum procuratoris persona est legitimanda. d. l. licet, & ca. in nostra, de procur. & hoc etiam in omni iudicio, quamvis summario. I. as. in rubr. C. qui adm. num. 1. Nam * à mandato, quin potius à die receptionis illius, verè in ipsum

24

Com. op. 25

25

26

procure

25

procuratorem potest as transferatur, usque adeo, quod in
hinc eram fidem, aut notitiam gesta per ipsum iustificare
sunt, veluti a falso procuratore facta, quanquam a domino
procurator constitutus fuisset, ea quippe ratione, quia sine
mandato non constabat, Gloss. est notab. in Clem. 1. in yo-

Com. op. i.

receptis, de procur. & in cap. is qui, in ver. suscep. t. e. in
& utro' iiqui scribentes adnotant. Mil. in verbo, procurator
si non est certificatus, Cassa. deci. 3. num. 4. de appella. &
communis opinio, teste Alex. in d. l. licet. num. 1. Quae
re aff. am Boer. scribit decis. 274. & si stylum in oppositum
esse ref. ferat, qui ubi viget scrupulus est. & de communis
opinione, testatur Balbus. decis. 348. numer. 7. voluntat in
beneficialibus, cum legit. Quis enim ignorat, mandatum

* ipsius iudicij precipuum esse fundamentum, quam
rem non iniuria, ex Romane curie stylo mandati defini.
etiam refectis expressis non suppletur, eiusque infirmitate
sanatur, quia defectus iste penitus iudicium nullius reca-
roloris, atque momenti, etiam si reus malitiosa principia
opponeat, ut bellissime praecepsato loco Gomes. de
clarat, qui dicti Rom. curie stylis meminit, & Vant. quoque
qui bene cumulate que scribit de null. sent. ex def. inhabita-
mane. in prin. & nu. 58. versic. transcamus. ubi etiam, qui

28 * exceptio defectus mandati quandounque opponi pue-
ad mille usque annos, ex sententia Bal. in l. 2. c. si ex falso
stru. cui consentiunt Alex. consi. 101. lib. 6. & Dec. 36.
& 215. & est communis opinio, teste Fran. Balbo imp.
scrip. tract. in 3 par. prin. q. 10. col. 8. versic. 11. gener. lnt.

Com. op. i. Qua de refusis scribit Boer. decis. 228. licet non definita
eperto marte contra Bal. pronunciatum pugnant, inter qua
Curt. Iun. consi. 77. & Dec. s. cum depugnans consi. 486. al.
penul. & iterum consi. 638. nume. 3. sicque ut rei iam finis
imponamus, cum prioris opinionis factoribus conuenientia
tra Felin. ceterosque praesertim, quia meliori ratione fali-
tur, quae attendenda est, etiam si maiores numero sint, quia

tratu.

trarium teneant. Et hoc Imperatoris exemplo in l. si quis. C.
de conduct. in deb. qui minoris partis ratione circumspecta
contra maiorem protulit sententiam. Hinc & verè quidem
astruit Curt. consil. 23. num. 3. & consil. 160. nunc 12. tunc
communem opinionem esse amplectendam, quando particu-
laris opinio meliori sufficit non esset ratione, qui, hanc esse
incer interpretes receptam opinionem affirmat. Sed esto.

Com. op*i*:

veram esse Felini, aliorumque sententiam, ea nihilominus
trifariam limitatur, ut locum sibi non vendicet, quando sen-
tentia contra procuratorem exequi non potest. Item, quando
de causa spirituali, ut est electionis, res agitur. Et rursus,
quando pars est absens, veluti eò loci idem Felini declarat.
Ceterum sarda aure cum hodie iudices supra quam cuiquam
credibile est, pertransirent, nec lites succidere curant, quasi
eorum non sit munus, sed litibus fauere, ut sibi nutriant, the-
saurosque parent, consilium erit, statim in procuratorem op-
ponere, ab eoque mandatum exigere, & procuratorem re-
pellendum esse, omnibus nervis contendere. Nam * si in ipsu
non opponeretur, sed paucillum pars & index huic rei stu-
dium, diligentiamque impenderent, gesta per ipsum procura-
torem valebunt, si tamen verè mandatum habuisset, licet il-
lud in iudicio ne quaquam exhibere curasset, & hoc ex Spec.
sententia titu. de procu. 6.1. versi. sed si receptum erat. Sed
de haec re ne longior sim, Alex. videoas const. 78. viso & dili-
genter. col. 2. li. 5. Bar. const. 75. Quod erit utrum procurator.
Archi. in c. 2. de procu. in 6. Card. in Clem. 2. q. 18. eo. tit. Ro-
tam deci. 248. Nota quod ubi. & deci. 586. Quidam qui non
erat in antiquo. & Ripam in ca. cum M. Fer. nu. 137. de const.
Verum enim uero * & si absque mandato, ut visum est, pro-
curator in iudicio non admittatur, fallit tamen quotiescum-
que instrumenta penes ipsum inuenirentur, tunc enim abs-
que mandato cum cautione tamen de rato, recipereatur, ut
Ias. voluit in l. cautio, numero 12. C. de procur. cuius affecta
est Fel. in c. coram, de offi. deleg. & est communis opinio, ye
testes

29

30

testes sunt Ias. ubi suprà, & Alciat. in de Presump. regi presump. 23. que tamen conclusio limitatur, nisi instrumenta habens sit domesticus, ut egregie Ro. prodidit consi. 44.

Com. op. primus. in 2. dubio. Sed illud silentio non inuoluam, quod communibus suffragijs receptum est, posse scilicet processu vel sententiam latam in fauorem falsi procuratoris a domino ratificari ille siue maior, siue minor sit, quicquid nominalis officia iuere, sic testetur Ias. in d. l. licet, nume. 10. C. de procur., qui tamen 13. modis communem sententiam temperatur, cum legitio dis ritè loquentem, nam res difficultatis habet plurimum. Nicol. Anton. Grauatus.

b Præsens.) Ceterum * in iudicialibus idem est quam
31 am expressè consentire, vel presentem esse, & non contraria-
re, etiam in præjudicialibus. vt Barto. predidit in l. 1. C. de
relat. & in l. ne arbitris, in s. C. de arb. Bald. in l. emancipa-
tione, C. de fide instr. & habetur in c. 2. de accus. in 6. & in-
dunt aufer. in add. ad Thol. decis. 237. Alex. consi. 31. lib. 3.
Feli. in cap. cum iure, de offic. delega. & in cap. propria-
de proba. & Afflict. decisio. 308. Idcirco cautum erit in
iudicio dissentire, ne taciturnitas noceat, veluti à Ins. doc-
mum in l. admonendi, in rep. nu. 20. ff. de iure iur. Conseruat
ad hæc, que Tiraquell. congerit de veroque retract. §. 1. II
gloss. 9. num. 115. cum se q. Quamuis in iudicialibus plerique
32 interpretum in hac opinione ne quaquam conueniant, * qui
regulariter tacens non videtur in sui præiudicium conservare, l. inuitus, ff. de procur. & hanc partem fulsis Inno. in 11.
quamuis, de re iud. quem ibi sequuntur Ant. Butr. & Im-
Alex. consi. 8. lib. 4. atque Barbat. consi. 46. lib. 2. videlicet
sad. decis. 3. de rescrip. Nico. Ant. Graua.

c Solent.) Adde Formul. Vari. commis. pagi. 6. colum. 1.
in rubr. cui commissam est procuratorium.

d Idem quoque.) Huius dicti illa est ratio. Nam * ab
33 se quam mandatum acceptum quipiam habeat, procuran-
dici non potest, quinimò iure ciuilis expressim illud acceptum

de tenetur, l. filius familias, S. inuitus, ff. de procur. licet alio
ter iure pontificio caueatur, cum tacite illud acceptare sus-
ficiat, Clemens, de procur. Mil. in versi. procurator non dicu-
tur, versi. l. Aegid. decis. 576. si impetrabis. Et ideo ante quod
mandatum acceptaret, alium procuratorem substituere ne-
quaquam valeret. Rota decr. 105. procurator, in not. Regulariter
autem procuratori ad iudicia constituto ante litem con-
testata substituere non permittitur. Hæc tamen regula non
admittit limitationes, quas ab Ies. in l. quod quis, numero 1.
C. de procur. perdiscre poteris, à Dolto, etiam in ca. l. eo. tit.
in 6. & Anan. confi. 96. colum. 2. versi. constat. Verum
postquam legitime substituiss. est, ille amplius procurator non
remaneret, Felin, in cap. in literis, colum. tercia, versi. vide
Bald. de offic. delegat. quia in substitutum translatæ potestas
est. Gloss. in ca. l. in versi. substituendi, de procur. in 6. & Ro-
ta decis. 146. in not. Quod cum temperamento erit intelligen-
dum, nisi substituendi mandatum habuisset atque etiam re-
nunciandi onusque in se assumendi, ut Rota tradidit decis. 184.
si procurator, in no. Sed illud silentio non involuam, quia
substituens per contestationem litis, ob quam ipsius dominus
est eff. Eius substituere etiam potest. Rota decis. 122. procu-
rator substitutus, & dec. 146 substitutus in no. tradit h; post
alias Ias. in l. nihil. & in l. nulla. C. de procur. **Quinimò si ab**
alio lis fuerit contestata, postquam merita causæ substitutum
pertractauerit, dominus litis effectus est, sicq; substituere po-
terit, argumento Clem. sepe de verb. sign. vbi in causis sumo-
marij litis contestatio non requiritur, & nihilo secundum pro-
curator per merita causæ factus dominus litis substituere Com. op.
permittitur, & hæc sententia, explosa Bar. opinione, crebris.
re calculo approbatur Iasone teste in d. l. nihil. num. 8. Nico-
Anto. Graue.

Admittit.) Huc spectant, quæ in proximioris annotati-
onis calce diximus.

Sed an.) Quod in generalibus mandatis causa beneficia.

Ics inclinantur, attestatur Mil. in verbo Procurari posse laicus, & tradit Rota deci. 385. Fuit dubitatum, iuu. & si eadem oppositum in antiquo decidat, uti patet deci. 385 sciendum, cui adhaeret Lap. allega. 69. ubi rem haec subter differit. Nicol. Anto. Graua.

G Extendetur. Non tamen desunt, qui aperto manu
38 grediantur, contrariumq; contendant, futuras* scilicet causas, sub verbo collectio, omnes, nequaquam comprehensas, inter quos Accurs. Bar. dijique multi in l. onmem, ff. deputatur. & alias Rota hanc consecuta est opinionem in deci. 385. Vtrum procurator cum generale, in antiquo quamvis contentione in nouis eidem visum fuerit, ut liquet deci. 413, per Feli. alleg. in no. sed tu hac de re Felin. vide as in capit. relatu, in 6. diff. de offic. delega. & Vt ant. multas in vtrangue causam concueruantem auctoritates, de null. sent. ex def. iud. seu mandat. numero 98. Veruntamen eadem Rota diligenter distinctionis vtramque opinionem concordauit, nisi legere decis. 19 fuit dubitatum vtrum in add in no vbi viles, & Alexand. in add. ad Bar. in l. damni infecti. §. si qui ita, vers. Futuras causas, ff. de dam. infect. cuius auctoritate Rota determinauit, mandatum ad omnes & singulas causas, comprehendere etiam futuras, ut Papaz. testatur in suis annotationibus ad decis. Rot. i. de procur. 6. Cum temporeramento tamen hoc erit intelligendum, nisi cause speciale mandatum requirerent, illae utique sub generali mandato non comprehendenderentur, veluti egregie docent Aegid. deci. 5. & Felinus in capit. coram. de offic. delega. & capit. sent. numero 32. de rescrisp. Quod ultimum quoque & limitatum admittit planè memorie commendandam, locum sibi haud vindicare, quando generale mandatum frustratorum redderetur, tunc etenim comprehendetur speciale, sine qua procur. ff. de noui oper. nunc & est communis opinio, Curia attestante in l. 2. vn. 43. ff. de iurisu. omn. iuu. Nic. Atto. Grauat.

Allud

Illud quoque.) Et ratio ea est, quia mandatum procuratorum ne quaquam extendendum est, idcirca contra alias personas in eo non expressas agere minimè permittitur. c. ad agendum. de procur. in 6 Clem. non potest. eod. Guid. Pap. deci. 21. de iure.

Generaliter.) Huc autem vergit, quod in fratre ca. 2. lib. 3. sublit. F. adnotauimus.

De petitorio, ac possessorio, ac ulterius suspensione.

C A P . V L T .

S V M M A R I V M .

- 1 Causa simpliciter commissa, censetur tam super petitorio, quam possessorio.
- 2 Petitorium quando suspendi possit, & usq; ad quod tempus, & an suspensio deinde reuocari queat, & quid operetur suspensio? multaque de ipsius materia. & num. 3.
- 4 Petitorium etiam post litem contestatam suspendi potest, & in solo possessorio agi.
- 5 Petitorium actor suspendere non potest, & in possessorio retinenda agere.
- 6 Petitorio suspenso, si iudex sententiam protulerit, erit nulla.

Generaliter vero, ubi quis commisso-
guem super beneficio, vel alia re simpliciter impetraret, & causam, ut supra intro-
duxerit, nec alias se ad alterum restringat, causa
censebitur tam super possessione, quam super
proprietate commissa & introducta, Cassa deci.
9. de cau. poss. & propriet. Aegid. conclusi. 606.
conclu-